

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 2 • Perjantaina 25. tammikuuta 2008

59. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

LAURI PÖLKKI

Osa 1.

Kurkijokelaisuuden säilyminen – säilyttäminen

Karjalohjalla sijaitsevan kesämökkimme ohitse kulki muutama vuosi sitten karjalaismummo. Pysähtyi kasvimaamme laitaa, jossa parhaillaan touhusimme. ”Mistpäi Karjalaa työ uotta, ku teil on Karjala viir lipputangos?” Heimotuntomerkki viritti keskustelun. ”Isäntä on Kurkjovelt.” Väli-tömmän ja vilkkaan oloinen mummo sai tiedonjanoinsa tyydytettyä. Sittemmin salkoon on hinattu tämä tietä, Kurkijoen viiri.

Olen syntynyt 1936 Kurkijoella. Jatkosodan ajalta muistan paljon ympäristöstä ja tapahtumista erityisesti Alhon ja Särkijärven kylien osalta. Lyhyestä siellä olosta huolimatta sisäiset juuret tuntuvat kasvaneen kiinni Kurkijoen maisemiin, erityisesti Särkijärven kunnalle. Koin sen hakeasti ensimmäisellä kotiseutumatkalla vuonna 1996 katsellessani äitini kotitalon kivijalalta alas laaksoon ja rakennuksista tyhjään kumpuilevaan maisemaan.

Silmät sulkeamalla muisti palautti mieleen valokuvantarkan näkymän siitä, millainen alue oli ollut valoisina, pehmeän lämpiminä, vehreinä 1940-luvun alun kesäpäivinä. Mikään muu myöhempi, vuosikymmentenkään asuinpaikka ei ole herättänyt samanlaisia syvältä nousevia tunteita.

Pidän Särkijärven kunnaita, kallioita ja laaksoja ja

Rakentaminen oli sotien välissä Kurkijoellakin vilkasta, ja sahatavaraa tarvittiin. Sahurina Toivo Pölkki. Kuvaaja Pekka Kyytinen. Kuva lienee nykyisin Kurkijoki-museossa.

niiden kauneutta maisemallisesti lähes samanveroisina kuin ovat Laatokan rakentamattomat saaret, lahdet, kumpuileva maisema ja rantakalliot. Vätikkä on jo osittain menetetty, vaikka rantahietikot näyttävät Laatokalta katsoen vielä houkuttelevalta ”beatch’iltä”.

Kaikille kotiseutumatkailijoille Kurkijoen ja muun Karjalan rappiotila aiheuttaa pettymyksiä. Toisille totaalista: ”Ei koskaan enää tänne.” Toisille taas herää ajatuksia, mitä on kurkijokelaisuus, miten se säilyy, miksi sitä täytyisi säilyttää ja mitä pitäisi tehdä.

Oma sitoutumiseni Kurkijoki-taustaan on rajoittunut toistaiseksi pääasiassa muutamiin käynteihin pitä-

jäjuhliissa, piirakoiden tekoon jouluksi ja perhejuhliin, vanhempien sukutaustan selvittämiseen, kotiseutumatkoihin ja viirin liehuttamiseen.

Mitä on karjalaisuus?

Karjalaisten on sanottu olevan eläväisiä, iloisia ja

musikaalisia. Maakuntaheimojen tyypittelyjä opetettiin sukupolvien ajan kouluissa täytenä totuutena. Kaarlo Hänninen sanoo kansakouluille 1920-luvun lopulla kirjoittamassaan opikirjassa karjalaisista seuraavaa:

”Karjalainen on solakka-vartaloine ja pitempi. Sil-

mät ovat tummemmat, tunka tavallisesti ruskea ja usein kihara. Luonteeltaan karjalainen on reipas, puhe-lias ja toimelias. Hänellä ei kuitenkaan ole hämäläisen sitkeyttä töissänsä. Se nähdään varsinkin siinä, että hänellä ei ole maanviljelyyn niin suurta halua kuin hämäläisillä. Sen sijaan tekee hän mielellään kaupaa. Karjalainen rakastaa laulua ja soittoa.”

Kurkijokelaisiin tämä tyypittely ei enää tuohon aikaan täysin pitänyt paikkaansa. Lahjoitusmaajärjestelmän purku 1800-luvun lopulta alkaen laukaisi alueella maahenkisy-

den. Alueen talonpojat, lamputit, torpparit ja maattomat saivat iskeä kynensä multaan, osin omaansa heiltä riistettyyn. Ahkeruus paljastui, Kurkijoesta muodostui monen tekijän vaikutuksesta erityisen vahva maatalouspitäjä. Ahkeruuden ja taitonsa Kurkijoen maanviljelijät toivat sotien jälkeen mukanaan evakkoon sijoituskuntiinsa Varsinais-Suomen pelloille ja nostivat selvästi alueen viljelytaso.

Väliotsikon alla sopii kysyä, muuttumeko sulautuessamme sijoitusalueen väestöön samanheimoiseksi, esim. Kurkijoen evakot varsinaissuomalaisiksi, opiskelun perässä pääkaupunkiseudulle muuttaneet ja sinne jääneet ”yleissuomalaisiksi” jne.? Mikä on heimokäsite, kun geeniperimä joka tapauksessa muuttuu uusien sukupolvien myötä yhä enemmän ja enemmän?

Mitä jää ajan mittaan jäljelle karjalaisuudesta, kur-

JATKUU SIVULLA 8

Hernemäki salokylälle menevältä tieltä kuvattuna. Kuvan oikeassa laidassa puron notkossa sijaitsi ennen sotia Toivo Pölkin mylly- ja sahalaitos. Samassa paikassa oli jatkosodan aikaan Alhon Mylly ja Saha Oy:n vastaava yritys, jossa Toivo oli osakkaana ja mylläri-sahurina. Vasemmassa laidassa oleva rakennus on Alhon nykyinen asema. Kuva Lauri Pölkki 2006.

Sama maisema aseman suunnasta kuvattuna vuonna 1943. Taustalla Alhon Mylly ja Saha Oy:n yritys. Tie salokylälle menee myllyn takaa. Meneillään on myllytupakahvion rakennuspaikan katselmus. Kuvassa vasemmalta yhtiön osakkaat Arvo Rouhiainen, Toivo Pölkki, Pekka Kyytinen tai veljensä Toivo Kyytinen. Oikealla K. K. Tyrni, joka hoiteli joitakin yrityksen talousasioita. Kuvaaja Pekka Kyytinen. (Kuva on sisällytynyt Pölkien kotiarkistoon, lienee nyt Kurkijoki-museossa.)

Ensi kesän pitäjäjuhlusta

Ensi kesän Kurkijokelaisten pitäjäjuhlaua vietetään elokuun toisena viikonloppuna 9.-10.8. Loimaalla. Kurkijoki-Säätiön hallitus on miettinyt erilaisia vaihtoehtoja juhlan onnistumiseksi. Ohjelmasta ei vielä voi kertoa, sillä sitä kootaan vielä pitkän kevättä. Suuria muutoksia konseptiin ei kuitenkaan ole tulossa.

Juhlan ajankohta on sama kuin viime kesänakin. Jonkin verran arvostelua juhlan siirtäminen kaksi viikkoa myöhemmäksi on saanut, mutta suurimmalla osalla ei ole ollut antaa muuta perustelua kuin, että perinnettä ei olisi saanut katkaista. Monet muut karjalaiset pitäjäsäätiöt ovat vaihdelleet juhlapäiväänsä useamminkin, enkä ole kuullut siitä suurempaa kitkaa syntyneen. Sitä vastoin saimme viime vuonna juhliille aivan "uusia kasvoja", jotka eivät aiemmin olleet päässeet mukaan.

Ensi kesän juhlat järjestetään Loimaan yhteiskoululla. Sitäkin hallitus harkitsi pitkään. Perusteluina juhlan siirtämiseksi Hirvihovista pois ovat ainakin koulun huomattavasti parempi keittiö sekä se, että koulun ravintola on pihatasossa. Huonojalkaisimmat voivat jäädä istumaan juhlasalin yläosaan, jolloin sa-

lin rappuset ovat vältettävissä. Koulussa on pienempi sali, johon nykyisellä yleisömäärällä mahdumme hyvin. Aiemmin, kun meitä oli koolla enemmän, tarvittiin Hirvihovin isot tilat.

Muistojen iltamat ja päiväjuhla on tarkoituksenmukaista järjestää samassa paikassa, jolloin järjestäjiltä jää ylimääräinen tavaroiden "yöllinen" siirtely pois. Siis kun saimme luvan järjestää myös Muistojen iltamat tansseineen kaikkineen yhteiskoululla, voimme hyvällä mielin "koota" juhlat lauantaina ja purkaa sunnuntaina.

Vaikka Kanta-Loimaan kirkko olisi sisältä vastakunnostettuna erittäin hieno juhlamessun pitopaikka, kokoonnumme elokuun toisena sunnuntaina Loimaan kaupunginkirkkoon. Onhan se lähellä yhteiskoulua ja juhlapaikkaamme. Sen lisäksi toivomme, että voisimme esitellä kuten viime vuonna Kurkijoen kirkon alttaritaulun, mutta silloin konservoituna ja arvoisissaan kehityksissä. Kunnostuksen valmistumisaikaa en tiedä, mutta sen tiedän, että taulu on jo siirretty kirkosta pois ja on siis mitä ilmeisimmin työn alla.

Raija Hjelm

"Kukaan ei voi tehdä kaikkea, mutta jokainen voi tehdä jotakin. Ja jos jokainen tekee jotakin, tulee kaikki tehdyksi."

Kuolleita

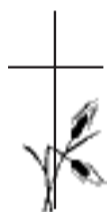
Rakkaimpamme

Aune Korhonen

o.s. Lötjönen

* 16. 1.1926 Kurkijoki
† 25.12.2007 Lieksa

Unto Juhani Korhonen

* 15.10.1926 Pielisjärvi
† 4. 1.2008 Lieksa

Kiitollisuudella muistaen

Tuuli leuto leppeästi
kyneleeni kuivattaa.
Auringossa jälleen loistaa
lapsuuteni aamun maa.
Ikäväni laineet tyynty
rannan hiekkään valkeaan.
Ainia sen omanani
muistoissani pitää saan.
(Amen runosta Laatokka)

Jouko ja Sisko
Satu
Marko, Maiju ja Veeti
Seppo ja Sointu
Perttu ja Pirjo
Leena, Asko ja Tatu
Jukka, Riitta ja Eetu
sukulaiset, naapurit ja ystävät

Sä tunsit Kolin vaarat
ja Pielisen veet.
Pohuilla, rannoilla
kulki sun askeleet.
Nyt suuntasit matkasi
Luojan luo.
Rauhaisan levon
Herramme sinulle suo.
(Leena)

Rakkaamme on siunattu ja saatettu haudan lepoon 12.1.2008. Kiitämme kaikkia läheisiämme muistaneita ja Lieksan kotipalvelun ja terveyskeskuksen vuodeosasto 1 sekä Yrjönhovin henkilökuntaa vanhempiemme hyvästä hoidosta.

NIMIPÄIVÄT

- pe 25.1. Paavo, Pauli, Paul, Paavali
la 26.1. Joonatan
su 27.1. Viljo, Kynttilänpäivä, Vainojen uhrien muistopäivä
ma 28.1. Kalle, Kaarlo, Kaarle, Mies Valtteri
ti 29.1. Irja
ke 30.1. Alli
to 31.1. Riitta
pe 1.2. Jemina, Aamu
la 2.2. Valo, Laskiais-sunnuntai
su 3.2. Armi, Ronja
ma 4.2. Asser, J. L.
ti 5.2. Runebergin päivä,
ke 6.2. Terhi, Teija, Tiia, Tea, Terhikki, Saamelaiden kansallispäivä
to 7.2. Riku, Rikhard

Hartaus sunnuntaiksi 27.1.
Kynttilänpäivä

Valoa!

Mikä on elämässä raskainta, mitä on vaikeinta kestää? Selaisia elämäntilanteita on varmasti monia, mutta useimmille niistä on yhteistä yksinäisyys. Silloin, kun tuntuu että kukaan ei auta, silloin kurjuus tiivistyy, kärsimyksestä tulee sietämätöntä. Silloin saattaa käpertyä itseensä, omaan suruunsa, ikäväänsä, tyydyttämättömiin tarpeisiinsa, vääräyden kokemuksiinsa. Silloin jokainen pettymys tuntuu ylivoimaiselta, jokainen torjuttu avunpyyntö, vaikka hiljainkin pieneltä kuolemalta.

Meidän uskomme on siitä ihmeellinen, että se ei julista suositujen tai helppoa elämää elävien onnea. Meidän uskomme kertoo vapauttajasta, joka laskeutuu alas pimeimpäänkin kooloon ja loukkoon, hylätyimmiksi itsensä tuntevien ihmisten luo, sinne, missä pimeys ja yksinäisyys tiivistyvät.

Kun on oikein onneton, sitä saattaa odottaa jonkinlaista ihmettä, että asiat muuttuisivat hyväksi yhtäkkiä. Itse saattaa olla niin voimaton, että ei jaksa kuin rukoilla: "Herra auta. Kuuletko edes minua?" Silloin on jo tapahtunut suuri ihme. Katseen suunta on kääntynyt Jumalan suuntaan, etsimään auttajaa sieltä, mistä apua on saatavilla. Sieltä ei löydy pikalaastaria, joka kyllä lievittää, mutta ei paranna. Sieltä löytyy todellista lääkettä, joka voi alkaa parantaa sydänjuuria myöten.

Aluksi se saattaa tuntua vain pieneltä virkistävältä pisaralta. Sitä ovat menneet sukupolvet kutsuneet "kalliiksi hunajan pisaraksi Kristus-kalliosta". Tuo pieni armon vilaus tuo meille uuden toivon, virkistykseen; olo on ehkä hiukan kevyempi kuin hetkeä aiemmin pimeyden ollessa syvimmillään. Tuosta pienestä virkistyksestä pisarasta helpottuneena voi alkaa huomata muitakin ihmeitä. Kaikki ei olekaan aivan niin pimeää, kuin miltä alkuun vaikutti. Tai jokin ratkaisu alkaa hämmöttää, näyttää muuta kirkaammalta ja selvemältä: ehkä päätös puhua jollekulle ystävälle tai ottaa yhteyttä auttamisen ammattilaisiin.

Kynttilänpäivänä muistelemme tuota Raamatun lupausta valosta, joka loistaa kaikille, koko maailmalle. Tuota lupausta muistelee vanha Simeon, kun hän näkee Jeesus-vauvan temppelissä. Hän uskoi, että Jumalan todellinen käsin koskettava apu oli tulossa, että toivonsa menettäneet saisivat uuden toivon tässä lapsessa. Että hengeltään ja ruumiiltaan nääntyneet saisivat tuon kalliin hunajan pisaran Kristus-kalliosta.

Karoliina Löytty

Kirjoittaja on pastori Ruovedeltä.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Mikä on (ainakin vuoden 2006 loppuun mennessä) kallein Suomessa koskaan myyty Akseli Gallen-Kallelan teos?
- Keitä palvelee Operatio Lumihiihtä?
- Mikä on leukosyytti?
- Minkä järjestön William ja Catherine Booth perustivat vuonna 1865?
- Kenen nimissä on puhe-ilmisen keksiminen?
- Mikä historiallinen linname sijaitsee Ämmä-
- Mitä eläintä kutsuttiin vanhalla kansankielellä hyypiöksi?
- Missä kaupungissa ilmestyy sanomalehti Ilkka?
- Kuka maineikas säveltäjä jätti jälkeensä kuoli tapaturmaisesti Viipurissa vuonna 1918?
- Kuka suomalainen haudattiin Kremlin muuriin Moskovassa vuonna 1964?

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalko 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualla 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Muistettavaa

Vampulan Karjalaiset. Tupailta su 27.1. klo 13 (huom. aika) Tuulikki ja Veikko Sipolaisella. Tervetuloa.

Loimaan Seudun Karjalaseura tekee la 8.3. matkan Tampereen Teatteriin katsomaan farssia Täydelliset häät. Lähtö torilta klo 17. Sitovat ilm. 6.2. mennessä Majjal-le, puh. (02) 763 1995 tai 040-582 4983.

Talven tultua

Helistellen helmikuu
talven tavat näyttää.
Tuisku lunta tupruttaa,
pellot, metsät täyttää.
Pakkanenkin paukahtaa,
järvi jäisen kammen saa.
Tulit, talvi, sittenkin
aivan niin kuin ennenkin.

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Sanan Voimaa

- 25.1. Vain tämän voin sanoa: jättäen mielestäni sen, mikä on takanapäin, ponnistelen sitä kohti, mikä on edessä. Fil. 3:13-14
- 26.1. Jumalani, Sinuun minä turvaudun, Sinä olet kallio, olet külpeni, Sinulta saan avun ja suojan. Kun kutsun Herraa, ylistettyä, saan avun vihollisiani vastaan. Ps. 18:3-4
- 27.1. ”Jokainen poikalapsi, joka esikoisena tulee äitinsä kohdusta, on pyhitettävä Herralle.” Samalla heidän piti tuoda Herran laissa säädetty uhri: ”kaksi metsäkyyhkyytä tai kyyhkysenpoikaa”. Luuk. 2:23-24
- 28.1. Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä, niin kuin olet luvannut. Minun silmäni ovat nähneet Sinun pelastuksesi, jonka olet kaikille kansoille valmistanut: valon, joka koittaa pakanaikansoille, kirkkauden, joka loistaa kansallesi Israelille. Luuk. 2:29-32
- 29.1. Mooses sanoi Herralle: ”Anna minun nähdä kunniasi.” Herra sanoi: ”Minä annan kirkkautesi kulkea sinun ohitsesi ja lausun sinun edessäsi nimen Jahve.” 2. Moos. 33:18-19
- 30.1. ”Minä annan anteeksi kenelle tahdon ja armahdan kenet tahdon.” Herra sanoi vielä: ”Sinä et voi nähdä minun kasvotani, sillä yksikään ihminen, joka näkee minut, ei jää eloon.” 2. Moos. 33:19-20
- 31.1. Hän yksin on kuolematon, hän asuu valossa, jota ei voi lähestyä. Hän-

tä ei yksikään ihminen ole nähnyt eikä voi nähdä. Hänen on kunnia ja ikuinen valta. Aamen. 1. Tim. 6:16

- 1.2. Jumala, maan ääriin saakka kiiriköön Sinun nimesi, kaikukoon ylityksesi! Sinun kätesi on hyvyttä täynnä. Iloitukseen Siionin vuori, riemuitkoot Juudan kaupungit, sillä Sinun tuomiosi ovat oikeat. Ps. 48:11-12
- 2.2. Suuri on Jumala! Hän on Jumalamme ajasta aikaan. Hän johdattaa meitä ainiaan. Ps. 48:15
- 3.2. Jeesus sanoi: ”Joka rakastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta joka tässä maailmassa panee alttiiksi elämänsä, saa osakseen ikuisen elämän. Jos joku tahtoo olla minun palvelijani, seurakoon minua.” Joh. 12:25-26
- 4.2. Herra sanoo näin: ”Jos joku kompastuu, eikö hän heti nouse? Jos joku eksyy tieltä, eikö hän käänny takaisin? Miksi tämä kansa on jatkuvasti eksyksissä, miksi Jerusalemin pysyy luopumuksestaan?” Jer. 8:4-5
- 5.2. Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielellä, mutta minulta puuttuisi rakkaus, olisin vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali. 1. Kor. 13:1
- 6.2. Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen. Siellä ei koi eikä ruoste tee tuhojaan eivätkä varkaat murtaudu sisään ja varasta. Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi. Matt. 6:20-21
- 7.2. Palatkaa Herran, Jumalanne, luo, sillä hän on anteeksiantava ja laupias, hän on kärsivällinen ja hänen hyvytensä on suuri. Joel 2:13

Perheutisia

Aamuja nolla

Naisten vapaaehtoisen asepalveluksen ovat 8.1.-4.10.2007 suorittaneet sisarukset korpraali Sonja Päivikki Rantanen, lääkintämies Suomenlahden Meripuolustusalue (kuvassa vasemmalla) ja jääkäri Aino Maria Rantanen, sotilaspoliisimies Porin Prikaati. Heidän Maire-äitinsä vanhemmat olivat Helmi ja Emil Hirvonen Kurkijoen Huutomäeltä (myöh. Loimaa).

Taivaallisen eloaitan rappusil

Mie ku näin iha ihmeellisen unen tuos taanno. Siin kaks karjalaisukkoo istuit taivaallisen eloaitan rappusil ja hiljaa turisiit kaikelaisii asseita. Sätäkää kääriit läävä takusist kessuloist.

Lehahtiit siihen heijä minneimet, elläissää hyvi ahkerat. Nytki ol toisel sukaneulomine käissä, ja toisel ol nätti kankasta ja neula, senko suihk. Ei näät Pyhä Pietar nii paljo suosunt heijä pyyntölöihesä, jot ois saaneet oikei konneet mukaheesa.

Tyytyväisii hyö kuiteki olliit näihiki tokkeihi. Ei

niitäkää saa yleikaa käytää. Se on tarkast määrätty aika. Taivaas ei näät huoli työtä tehä. Heil on annettu poikkeuslupa.

Ukot siin vettiit savuloita ja myhähäliit tyytyväisen: kaik heijä lapsesa on tulleet heijä luoksee ja alkaat jo lapsiinlapsetki hiljaksee muuttaa taivaa illoo. Ka, näihä se männöö.

Täs kohtaa heräsin. Kaik, ketä tää un näytti, tuntuit kovi tuttuloiit. Liek' hää olt joku enne. Mäne tii-jä. A, millo sitä mitäki näköö.

Anja

Ylennyksiä

Luutnantti Jukka Järvinen tyttöystävänsä Sonja Mäkelän kanssa joulunvietossa Pöytyällä.

Nuori luutnantti

Kadetti Jukka Järvinen Pöytyältä ylennettiin luutnantiksi Suomen itsenäisyyden 90-vuotisjuhlan aattona 5.12.2007 presidentinlinnassa. Hän palvelee Hämeenlinnassa ilmatorjuntayksikössä.

Tapaninpäivänä koko suku kokoontui juhlimaan Pöytyälle. Jukka yllätti suvun esittämällä ensi kertaa tyttöystävänsä, hämeenlinnalaisen Sonja Mäkelän.

Ennen juhlapäivällistä Jukka luki jouluveankekiumin ja Sonja piti kynttilää, jonka Jukka Järvisen mummo Irja Teräväinen (o.s. Torvinen Kurkijoelta) on yli 30 vuotta sitten tuonut Israelista Betlehemin seimeltä, Jeesus-lapsen syntymäseimen ääreltä. Kynttilä oli pitkä ja kestää vielä monta vuotta joulusalonan tuoman ilon julistuksen.

Vuoden loppu ja alku

Simpeleen Karjalaisseura on ottanut tavakseen kokoontua joulun jälkeen yhteislaulutilaisuuteen, mikä myös päättää seuran toimintavuoden. Simpeleen nuorisoseurantalolle olikin lauantai-illan suussa 29.12.2007 saapunut kolmisenkymmentä laulajaa.

Mikäpä oli laulaessa, kun oli ”Oma lauluvihkonen”. Vuosi sitten seuralle valmistuneeseen laulukosteeseen on kerätty kauneimpien joululaulujen lisäksi joitain vähän vieraampiakin lauluja. Jotta tilaisuudessa jaksettisiin laulaa, oli Seija Repo apulaisineen valmistanut ohjelmasta uunipuuron, jota sai herkutella sekahedelmäkeiton kanssa. ”Jälkiruokana” oli pullakahvit.

Lauluillassa esiintyi myös Oprit ja Oleksit -kuoro. Yhteisessä illassa kuultiin lisäksi jouluisia tekstejä, runoja ja tarinoita. Arpajoitojakin riitti moneen kotiin vietäväksi.

Elämää rajalla -luentosarja

Tammikuun 14. päiväksi oli sovittu seuratoiminnan tämän vuoden ensimmäinen kokoontuminen. Alkanut vuosi on seuran juhluvuosi, joka alkaa Elämää rajalla -

luentosarjalla. Simpeleen kansalaisopisto järjestää sarjan yhteistyössä Simpeleen Karjalaisseuran kanssa. Kunnanviraston valtuustosalissa pidettävässä luentosarjassa käsitellään osittain tai kokonaan luovutettujen rakajuntien kulttuuria ja olosuhteita ennen ja nyt.

Ensimmäinen luento on tiistai-iltana 29.1. Silloin aiheena on ”Rajojen muovaamat Karjalat”. Illan luennoitsija, matkailutoimittaja Markus Lehtipuu kertoo siitä, millainen on luovutettujen alueiden tila tällä hetkellä. Luennot ovat muutoin viikon välein, ainoastaan hiihtoloman aika muuttua ohjelmaa.

Muut luentojen aiheet ovat: Lapsuuden Virolahti herätti rajaseututyön haasteet (VTM Jussi Carpén), Sillviisii - Karjalaiset Etelä-Karjalassa (Kaisu Lahikainen), Viipurin linna ennen ja nyt (Wiipurijhdistyksen pj. Pertti Joenpolvi), Elämää Pyhäjärvellä (Vpl Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Antero Pärsinen) sekä 11.3. päätösluennolla Elämää Kaukolassa (kirjailija Sirkka Laine).

Paula Penttilä

Evakon poika

Äiti aikanaan muistinsa itki kotinsa rantaan syntymä Hiitolan Kateuttako kaikki ollut on paluusta onneen kotiin Karjalan

Yhä äiti itkuaan itkee Päättäjät asioita omiaan ajaa Poika Karjalaa kodiksi vaatii pyytäen takaisin vanhaa rajaa

Veri pojan veti mukanaan Hän kotiin Hiitolaan matkaa Sokeaakin sokeimmat päättäjät yhä tanssiaan jatkaa

Mitä he pojassa katsoo, kroppaako Erilainenko se mielestä heidän On yksi, joka omakseen tuntee ranta Laatokan, kun se jälleen on meidän

Vastaus heillä se valmiina on Poika ajatusta kantaa erilaista aivoissaan Sekö ainut rikkaus elämään Senkö antoi äiti jo maidossaan

Olisi outoa pojan olla yhtä mieltä kanssa päättäjien Vaan tanssi tanssinsa viimeisen ei lähtenyt mukaan auktoriteettien

Hyljänneet Karjalan ovat Eivätkö hyötyneet ois Eivät kai uskoneet Päättäjän tanssit silti jatkaa vois

Kuuroja kuulevat ovat Auktoriteetit yhdessä tanssii Katkeruudesta äitikin voimansa sai Yhä poika matkaa jatkaa ja marssii

Poika matkalla julki sanoi vaan: - Karjalan vaadin kodiksi paluun vanhalle rajalle maat omat takaisin omiksi

Rajalinja ei ollut kohdalla lain vaan sodalla tehty puomilla lukittu Nyt poika elonsa rajaan vaihtoi Pyssyllä ei ammuttu, vihasta ei sodittu

Puomit pois on otettu Päättäjät ryyppyjä nostaa Vaihtokauppa on tehty Mitään ei tarvinnut ostaa

Suvun haudat omaansa odotti kalmistossa Kilpolan kunnes kuolema pojan vaihdossa otti rannassa Laatokan

Mikko Hanhilammi

Mie oon

Mie oon kala, uin maalmakaikkeuven vesis-nii viiko, ko suuremp kala tulloo ja syöp suuhusa.

Mie oon lintu, lentelen sinisel taivaal-nii viiko, ko siivet vässyyt ja mie muksahan maaha.

Mie oon mer, huljuttelen rantoi ja äksyilen-nii viiko, ko jää tulloo ja kahlitsoo miut...

Mie oon lehetön puu ja seison ilkosillaa-nii viiko, ko tulloo kevät ja silmut puhkiivat.

Mie oon ihmine ja kuleksin tääl maa pinnal-nii viiko, ko tulloo viikatemies ja korjaap miut pois.

Anja

In Memoriam Aune Korhonen

**”Kotini on korkealla
Isomman Isän majoissa
Taivahien tanhuvilla.”
(A. K. 1999)**

Aune Korhonen siirtyi täältä puolehen ylhäisen maan jouluaamuna 25.12.2007. Aune oli tämän lehden monivuotinen ahkera avustaja. Kurkijokelaisen lukijat muistavat hänet mm. nimimerkeistä A. K. ja Kolitar. Aune oli äitini nuorin sisko ja minun kummitäti.

Herastuomari Juho Lötjösen ja Alina Antintytär Lankisen perheeseen syntyi kaikkiaan 11 lasta, yhdeksän tyttöä ja kaksi poikaa. Pojat ja yksi tytöistä kuolivat jo aivan pieninä lapsina vuosien 1905-1909 aikana. Tyttäret Maija Matilainen, Aini Parikka, Hilja Luukkainen, Laina Mattila, Martta Saksa, Anna Kuosa, Lyyli Kääriäinen ja Aune Korhonen ajautuivat osin aviollisista ja osin sotahistoriallisista syistä ympäri Suomea. Paikkakuntia olivat syntymäpitäjä Kurkijoen jälkeen mm. Sotkamo, Loimaa, Sääminki (Savonlinna), Kotka, Kangasniemi, Alastaro, Jyväskylä ja Pielisjärvi (Koli).

Ikäero vanhimman ja nuorimman, eli Maijan ja Aunen, välillä oli 24 vuotta. Maija ja Vilho Matilaisen poika Pentti syntyi sa-

Aune Korhonen o.s. Lötjönen oli ahkera Kurkijokelaisen avustaja. Hän kirjoitteli muun muassa Kolin luonnosta, sekä runoja että proosaa.

mana vuonna kuin Aune-tätiensä. Vanhoista valokuvista voi päätellä, että Pentti oli usein Rummunsuolla tätiensä seurassa. Vastaavasti Aune kävi usein isosiskonsa luona. Maija ja Vilho olivat kaupanhoitajina ensin Suonenjoella ja sittemmin Pielisjärven Kolilla. Näin myös Aunen tie johti Kolille ja yhteiseen 60-vuotiseen elämäntapaaleeseen Unto Korhosen kanssa.

Kummitäti Aune oli tädeistä parhain. Hän muisti ristipoikaansa kirjein ja kortein. Syntymä- ja nimipäiväonnittelut eivät olleet pelkkä muodollisuus. Kortit ja tekstit olivat hyvin valittuja. Niistä tuli aina hyvä lämmin mieli. Jo kirjeen

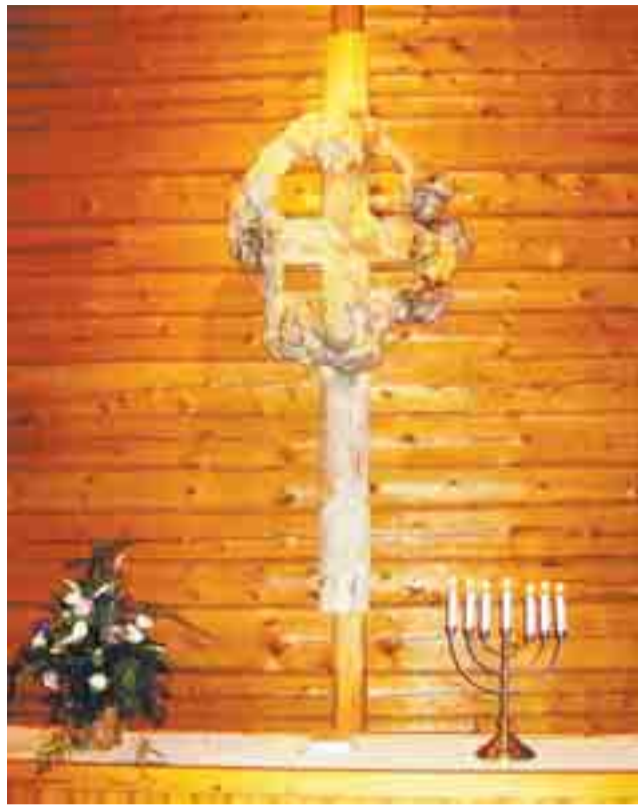
päältä kauniista käsialasta voi päätellä keneltä viesti oli.

Aune-tädin käsiala oli loppuun asti kaunokirjoitusta. Siinä ei ollut merkkiäkään työn raskaan raatamisesta, jota ahkerat kädet olivat vuosikymmenet tehneet. Käsiala säilyi, koska Aune kirjoitti paljon. Hänellä oli kirjoittamisen taito ja tyyli hallussaan.

Onneksi Aune ei ollut vain pöytälaatikkorunoilija. Aunen runoja, aforismeja, matkakertomuksia, muistelmia, luonnokuvauksia ym. tekstejä julkaistiin lehdistä. Niistä oli paljon iloa, oppia ja elämänviisautta monille. Aune tulkitsi avoimen rehellisesti elämän arkea ja juhlaa. Taiteellisuus ja luovuus eivät rajoittuneet pelkästään kirjoittamiseen. Hänen harrastuksiinsa kuului myös öljyväri- ja posliinimaalaus.

Sekä Aune että Unto olivat luontoihmisiä. Kotiseudun luonto - maisemat, kasvit, eläimet - olivat kummallekin sydämen asioita. Kolin kansallismaisen vaaliminen antoi tälle harrastukselle hyvät puitteet. Mutta Aunelle synnyinseutu Rummunsuo oli aivan erityisen rakas. Siitä esimerkiksi katkelma yhden kotiseuturetken matkakertomuksesta:

”Ei edes itse Kasvi olisi osannut suunnitella sellaisia kukka-asetelmia kuin Puntalan kallioilla kukoisti. Väinönputki muodosti rautioiden ympärille kokonaisia pallomeriä – olisi ollut salaattineksia. Sammaloituneet avokalliot olivat isojen katkeran maksaruohon ja

Aune ja Unto Korhosen yhteinen siunaustilaisuus oli Kolin karunkauniissa kyläkirkossa tämän kuun 12. päivänä. Kirkon alttariristin on muotoillut Eeva Ryyänen. Ristin koristekranssi on tehty suuresta koivupahkasta, jonka Unto oli löytänyt kotimetsästään.

keto-orvokkien kukintojen peitossa, ja nurmilla helisivät hempeät kellokukat: kurjen-, harakan-, kissan-, vuohen- ja peurankellot, tervakot, ruusuruohot, keltamatarat, lehtomaitikit ja mitä kaikkea. Suorastaan paratiisimainen kukkamentori.”

Aune oli aikamoinen botanisti - suurenmoinen luonnon tuntija. Tästä todisteina Rummunsuolta tuodut kasviharvinaisuudet elävät ja voivat edelleen hyvin Korholan kotipihalla. Ne on tuotu sinne ilahduttamaan mieltä ja herättämään kauniita muistoja -

myös jälkipolville.

Aunen ja Unton luontoharrastukseen kuului myös oma kuntoilu. Vaikka jalat alkoivat jo iän myötä painaa, oli luonnossa liikkuminen molemmille tärkeää. Tästä muistuu mieleeni yhtenä kovana lumitalvena puhelinkeskustelu, jossa ensin oli Unton kanssa puhuttu kelitiedot ja hiihtämiset. Kun sitten Aunelta kysyin vointia ja kuulumisia, hän kertoi harrastavansa sauvakävelyä Jukan kotimetsään auringon alla omalla kuntosopululla.

Kuntoilusta huolimatta ihmiselämään kuuluu iän

myötä vääjäämättömästi sairaudet ja niihin väsyminen. Kurkijokelainen julkaisi 9. marraskuuta 2007 A. K. -nimimerkin runon Yöllä. Siinä oli pysähdyttävä sanoma:

*”Pimeä, sateinen syksyn yö
ei valoa missään näy.
On unessa ihmiset, joilla on työ.
Kello yhden tuntia käy,
ihan hiljaa huokailee syksyn yö.
Olen, elän, lepoa toivon.
Sydänrukkani rinnassa
hiljaa lyö,
ehkä joskus uneen vaivun.
Ehkä joskus on pelkkä
hiljaisuus,
ehkä tuskatta oloon taivun.
On herätessä taas päivä
uus.
Väsyneelle uusi
mahdollisuus,
ehkä säteitään aurinko
antaa,
minut uuteen päivään
kantaa.”*

Sitten jouluaamuna kello 5 soi aisakello - oli aika lähteä joulukirkkoon Rummunsuolle. Tälle iäisyysmatkalle lähti Unto mukaan 10 päivää myöhemmin. Kaksi Kolin merkkihenkilöä on poissa, mutta heidän elämäntönsä ja muistonsa elävät.

Antakoon meille omaan arkielämäämme voimia ja lohdutusta Aunen kirjoittama aforismi:

*”Karjala on kuin onni,
niin kuin ihmiselämän onni
aina – sen näkee vilaukselta,
ja sitten se on poissa.”*

Kummitäidin muistoa kunnioittaen

Osmo Kuosa

Ilmari Laukkanen In Memoriam 19.7.1922 – 20.1.2008

Ilmari nukkui ikiuneen omassa sängyssään sunnuntaiamuna 20. tammikuuta. Hän lähti 19. maaliskuuta 2007 kuolleen, suuresti kaipaamansa Bertta-vaimonsa luo. Heidän poikansa Pekka oli kuollut 24. elokuuta 2007, joten surua riitti Ilmarin viimeiselle vuodelle.

Ilmari syntyi 19.7.1922 Elisenvaarassa räätäli Pekko Laukkanen perheeseen. Isänmaan puolustamiseen Ilmari osallistui JR 50:n riveissä. Hän haavoittui vaikeasti Tali-Ihantalassa ja toisen kerran Lapin sodassa Olostunturilla. Metallisirpaleita Ilmari kanto mukanaan läpi elämänsä.

Sodan jälkeen Ilmari koulutettiin poliisiksi toimien ensin Helsingissä ja sitten Pieksämäellä. Pieksämäellä Ilmarin elämään astui suuri rakkaus Sortavalan tytön, Bertta Jormakan muodossa. Heidät vihittiin vuonna 1950. Perheeseen syntyi kolme lasta, ja elämä soljuu eteenpäin uutteran

yrittämisen merkeissä.

Ilmari koulutti itsensä terveystarkastajaksi, jossa virassa hän toimi eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Mutta ei elämä pelkkää työtä ollut: kulttuuri ja erityisesti runous olivat heidän sydämiään lähellä. Kodissa oli paljon runokirjoja, joita he kertomansa mukaan usein lukivat sängyssä toisilleen.

Bertalla oli samat sukujuuret Eino Leinon kanssa, ja kuin sattumoisin Ilmarin alivuokralaisasunto Pieksämäellä sijaitsi Aila Meriluodon kotona. Molemmat myös kirjoittelivat, muun muassa tähän Kurkijokelaiseen. He toimivat aktiivisesti järjestöelämässä, mutta ennen kaikkea karjalaisuus oli heillä pinnassa. He olivat oikeita karjalaisuuden tietopankkeja.

Eläkepäivikseen Bertta ja Ilmari muuttivat Lahteen, ja usein vierailin heidän vieraanvaraisessa kodissaan. Puutarhan hoito oli Ilmarille rakas harrastus, ja hänen kasviharrastuksensa

Bertta ja Ilmari kotitalonsa nurkalla Lahdessa syksyllä 2005. Kuva Reijo Mälkiä.

tuli hyvin esille useilla Kurkijoen reissuillamme, niin viimeiseksi jääneelläkin kesällä 2006.

Me Ilmarin kanssa olimme innokkaimpia tonkimaan maata ja tuomaan pistokkaita istutettavaksi pihollemme. Joulun alla vielä katselimme kalakurkien

viime syysreissulta otettua videota, jossa vilahti Ilmarin kotitalokin. Enää ei kuulu Ilmarin rauhallinen jutustelu, sukumme vanhin on poissa.

Ilmariä kaivatun

Pirkko Kaartinen

Ilmari Laukkanen tutkimassa Kurkijoen sankari-paaden nimiä kotiseutumatkalla kesällä 2006. Kuva Reijo Mälkiä.

Tässä kuvassa istutaan helsinkiläisen ravintolan ruokapöydässä. Vasemmalta Brian Elolampi, Liisa Mäkireinikka, Pentti, Phyllis ja Susan Elolampi. Kuva Anna Kovanen.

Isännät tulivat rapakon takaa

Viime kesänä enomme Pentti Elolampi tuli perheineen Amerikasta ja järjesti komeat juhlat suvulle. Juhlat pidettiin elokuun 16. päivänä Karjalohjalla Päiväkummun kylpylässä.

Amerikkalaisella tarkkuudella kaikki oli erin-

omaisesti suunniteltu. Ilmakin osasi olla mitä parhain. Kylpylän henkilökunta oli loihtinut upean päivällisen kakkuineen ja viineineen. Ja me sadan hengen voimalla nautimme siitä kaikesta.

Me vieraat esitimme

monenlaista ohjelmaa. Itse-
oikeutettuna Pentin Aarne-
veli piti juhlapuheen runo-
mitassa. Nuoret muusikot,
sellisti Olga Iltanen Hä-
meenlinnasta ja hanuristi
Teemu Karuluoto Lohjalta
soittivat.

Kurkijoen Lopotin kuva-

kin pelmahti kankaalle. Siinä saivat lapsetkin nähdä, missä päin suvulla on juurensa. Vielä me hartaudella muistellaan Kurkijokea. Kaksi vierasta oli tullut juhliin Kanadasta saakka.

Kunnioitettavaa on, että

Kuuppalan pojat koolla. Vasemmalta Pentti, Aarne ja Väinö Elolampi. Kuva Anna Kovanen.

Pentti rouvineen halusi jo toisen kerran järjestää ja kustantaa näin suuren juhlan. Kiitos myös heidän lapsilleen, kun uhrasivat aikaa kesälomistaan matkustaakseen tänne saakka. Vielä vuosikymmentenkin päästä täällä joku muistele

rikasta Amerikan enoa ja hänen perhettään, joka tuli Suomeen asti meitä muistamaan ja ilahduttamaan.

Suurkiitos!

Anna

Paavo Vainio hiihti 50 km aikaan 2.27 – jäi 11:nneksi

Paavo Vainio oli aikanaan Suomen kärkipään hiihtäjiä. Hiihtoliiton I-luokassa 25 vuotta hiihtänyt Paavo Vainio on vaatimaton mies eikä tee numeroa saavutuksistaan. 80-vuotispäivillä menneitä kuitenkin muisteltiin. Vanhat hiihtokaverit olivat vaatineet, että juhlat piti heille järjestää.

– Vanhoja hiihtomiehiä kävi ja seuraavana päivänä lähempiä sukulaisia, viime vuoden viimeisinä päivinä pyöreitä vuosia täyttänyt Paavo Vainio kuvaa juhlien luonnetta.

Laisniemessä Miehikkälässä asuva Paavo Vainio hiihti jo vuonna 1958 SM-kisoissa Kuopiossa viidenkymppin matkan aikaan 2.27.

– Lehdet kirjoittivat, että se oli maailman nopein viisikymppinen, kun matkaan tuolloin tavallisesti meni lähes kolme ja puoli tuntia, Vainio muistelee. Keli oli ollut todella luistava, mutta kovasta ajasta huolimatta Paavo Vainio ei päässyt palkintopallille. Sijoitus oli yhdestoista.

Vuotta aiemmin hän oli ollut viidellä kymppillä seitsemäs. Silloin Hannu Tolsa Virolahdelta oli voittanut ja Alpo Joenpolvi Miehikkälästä oli ollut hopealla. Vuonna 1959 Vainio oli viidellä kymppillä yhdeksäs ja

vuonna 1960 kolmella kymppillä kahdeksas. Mutta 1960-luvun alussa rakentaminen ja muut työkiireet pitivät Paavo Vainion muutamien vuosien pois kilpailuista.

– Se jäi kuitenkin kaiherattamaan, että SM-mitali jäi saamatta, Paavo Vainio luonnehti syitä, mikä sai hänet aloittamaan uudestaan kilpailemisen. Piirittämällä Paavo Vainiolla oli kaksi henkilökohtaista mestaruutta, ja tulihan se SM-mitalikin Hämeenlinnassa vuonna 1972.

Niinkin kova hiihtäjä kuin Veikko Hakulinen voitti 45-vuotiaitten sarjan, ja Paavo Vainio oli toinen. Vielä viisikymmentä täytettyäänkin Paavo Vainio on hiihtänyt 45-vuotiaitten SM-viestissä parikin kertaa neljänneksi.

Hiihtokipinä kansakoulusta

– Kansakoulussa opettaja oli urheiluhenkkinen. Siitä se lähti alkuun, Paavo Vainio kuvaa innostustaan.

Kotitilillaan Liisa-vaimonsa kanssa asuva Paavo Vainio kertoo, että Laiharjärven ympärillä oli silloin kolme koulua ja koulujen väliset kilpailut olivat aina kuin olympialaiset. Laisniemi oli silloin vielä Säkijärveä.

Veikko Hakulinen oli ykkönen ja minä kakkonen SM-hiihdoissa Hämeenlinnassa vuonna 1972, muisteli Paavo Vainio 80-vuotispäivänään 28.12.2007 Miehikkälässä.

– Hiihdossa tulini aina toiseksi tai kolmanneksi, mutta 800 metrin juoksun kerran voitin, Paavo Vainio viittaa, miten kova innostus ja hyvä kunto koululaisilla siihen aikaan oli.

– Suksilla mentiin kouluun ja vielä koulussa hiihettiin välituntirataa, kertoo

Paavo Vainio. Vainioilta ei kouluun ollut matkaa ihan kahta kilometriäkään, mutta hän epäilee, että monilta kilpaileminen loppuisi tänä päivänä lyhyeen, jos kisamatkatkin pitäisi mennä suksilla.

Paavo Vainio muistelee, että Lappeenrannan tietä

alettiin rakentaa vasta vuonna 1953 tai jotain noita aikoja eikä Laisniemelle päässyt linja-autolla.

– Täältä on kuusi kilometriä Vaalimaalle, mistä linja-auto kulki. Joskus menin jo kilpailuja edeltävänä päivänä velipojan luokse Inkeröisiin ja sieltä sitten junalla eteenpäin.

– Ulosmenotiet olivat ennen sotia Säkijärvellä. Kirkolle oli tuolloin matkaa vain parikymmentä kilometriä. Eikä suksia ollut kymmeniä pareja. Korkeintaan kaksi paria oli matkassa, jatkaa Paavo Vainio muisteluaan.

Laisniemen Jäntevän ja sodan jälkeen Miehikkälän Vilkaan riveissä hiihtänyt Paavo Vainio muistaa, että oli voittanut Marianpäivän hiihdot Miehikkälässä ensimmäisen kerran alle 10-vuotiaitten sarjassa ja hävinnyt ensimmäisen kerran 48-vuotiaana. Muutama välihuusi tähänkin aikajanaan mahtuu, mutta pitkä voittoputki silti oli. Ensimmäisestä voitostaan Vainio muistaa saaneensa palkinnoksi linkkuveitsen, jonka päässä oli kertotaulu.

Työstä kova pohjakunto

Paavo Vainiota on koskeltu useampaankin urheiluseuraan, mutta hänellä on ollut sellainen periaate, että sitä seuraa hän edustaa, jonka juurella hän asuu, vaikka isommassa seurassa olisi päässyt paremmin valmennusrenkaaseen. Mutta olihan Hiihtoliiton valmennusohjeitakin vähän sovel-

lettava, tai muuten ansiotyöt olisivat jääneet tekemättä. Työllä pohjakunto on ennen aina hankittu.

Paavo Vainio tarttui 13-vuotiaana ensimmäisen kerran auran sarviin, kun seitsemän veljeä oli sodassa. Isä oli kuollut, kun Paavo Vainio oli ollut 1,5-vuotias. Sotareissulle jäi kaksi veljeä. Rajan taakse jäi myös neljä hehtaaria peltoa.

Maatilan töiden lisäksi Paavo Vainio on ollut myös kaikenlaisissa töissä tilan ulkopuolella. Säkijärvestä jäi kolkka Suomen puolelle, ja laisniemeläiset olivat Paavo Vainion mukaan saaneet itse päättää, haluavatko kuulua Miehikkälään vai Virolahteen. Asiasta päätettiin kyläkokouksessa, ja valintakriteerinä oli se, että Miehikkälän Muurikkalassa koulu oli lähellä.

– Talvisodan jälkeen keuhkoihin 1940 venäläiset purkivat Laisniemen kansakoulun, ja sotamiehet olivat olleet näkevinään samanlaisen uudelleen rakennettuna Kannaksella.

Laisniemessä oli myös seurojentalo, jonka nimi oli Humiseva. Myös se purettiin, Paavo Vainio muistelee.

Paavo Vainion 80-vuotispäivänä tuli kuluneeksi tasan puoli vuotta Paavo ja Liisa Vainion 55-vuotishääpäivästä. Pitkä taival sekini. Vielä viime talvena Suomeen kärkipään hiihtäjiin aikanaan kuulunut Paavo Vainio oli hiihdellyt pihapiirissä.

Paula Penttilä

Kurkijokelaisia Pohjois-Savon kansanopistossa

Kurkijokelaisessa 4/2007 oli mielenkiintoinen kirjoitus karjalaisista kansanopistoista. Kurkijoelta ja Hiitolasta kävi nuoria myös Pohjois-Savon kansanopistossa Kuopiossa. Pohjois-Savon kansanopiston syntysanat on lausuttu 19.12.1890 Isänmaallisen seurain kokouksessa. Anneli Koponen on kirjoittanut opiston historiikin: Pohjois-Savon Kansanopisto 1895-1985.

Maaningalta "hyrrättiin" ensin talo 28.10.1894 kansanopistorakennukseksi. Avajaiset olivat 1.11.1895. Kuopion lähelle Hiltulanlahden Koivumäelle muutettiin 21.10.1900. Kauppaneuvos Gust. Raniinin perilliset lahjoittivat isänsä toiveen mukaan maapohjan, tarpeelliset rakennuspuut sekä rahaa ra-

kentamiseen (s. 109). Koulun johtajana toimi Käki-salmessa syntynyt Hjalmar Mikander. Hänen puolisonsa Dutt Mikander johti emäntä- ja isäntäkoulua sekä hoiti talousopetuksen.

Kirjassa olevan tilaston mukaan opistoon tuli oppilaita myös Sortavalasta, Uukuniemeltä, Valkjärveltä, Uhtualta, Säkkijärveltä, Viipurista, Parikkalasta, Hiitolasta ja Kurkijoelta. Vuonna 1922-23 oli erikseen mainittu, että kansanopistossa oli Kurkijoelta jopa yhdeksän oppilasta (s. 138). Kaikkiaan oppilaita oli tuona lukuvuonna ollut 101.

Lukuvuonna 1923-1924 Pohjois-Savon kansanopistossa opiskeli Kurkijoelta ainakin äitini Katri Nolvi. Kirjassa on jokaisen vuosikurssin oppilaat lue-

teltu. Luettelossa on selvästi kurkijokelaisia ja hiitolaisia sukunimiä, mutta listassa ei ole mainittu oppilaiden kotipaikkaa.

Kirjassa pohditaan karjalaisien nuorten ko. kansanopistoon päätyneiden syitä. Arvellaan, että Mikanderin maine kasvattajana ja tietohänen opistonsa arvonnosta olisi vaikuttajajenkiöiden mukana kulkenut kauas. Hjalmar Mikanderin koko elämä oli keskeytymättömää, uhrattua taistelua valistuksen ja edistyksen puolesta sekä jatkuvaa painiskelua rahoituksen kanssa. Hänelle olivat monet nuoret lähettäneet kiitoskirjeitä myöhemmin. Mukaan oli poimittu muun muassa Heikki Kiiskin kirje, joka oli päivätty Kurkijoella 20.12.1923 (Valtionarkisto, Mikanderin kirjeet).

En koskaan ennättänyt kysyä äidiltäni, miksi hän valitsi juuri Pohjois-Savon opiston. Eräs syy saattoi olla, että äitini veli Antti, s.

1914, oli sairastanut lapsena aivokalvontulehduksen ja sen jälki-seurauksena kuuroutunut. Antti oli lähetetty Kuopioon Kust Killisen johtamaan Kuurojen kouluun.

Antin isosisko, siis äitini, oli ollut henkilö, joka oli vienyt pikkuveljensä junalla Kurkijoelta Kuopioon. Vuosiluvut täsmäivät sillä lailla, että mahdollisesti isosisko oli lähtenyt kansanopistoon ollakseen lähempänä pikkuveljeään tämän jouduttua sisäoppilaitokseen.

Kuurojen koulu on vieläkin Kuopion keskustassa aika lailla 1920-luvun näköisenä kokonaisuutena, vaikkakin siinä nykyään toimii erilaisia toimistoja. Samaa ei kuitenkaan voi sanoa Pohjois-Savon kansanopistosta. (P-Savon kansanopistolla on modernit opiskelutilat, mutta pihalla on myös vanha pitkä aittarakennus. Toim. huom.)

Liisa Koistinen

Katri Nolvin opiskelutoveri Maria Kiiski Kurkijoelta. Kuva Anja Perko.

Myös Helena Ristolainen oli kurkijokelaistytty ja Katri Nolvin opiskelutoveri Pohjois-Savon kansanopistossa. Kuva Anja Perko.

Vasemmalta Heli Ristolainen, Aino Ristolainen ja Anna Vaitinen opiskelivat 1920-luvun alkupuolella Pohjois-Savon kansanopistossa. Kuva Anja Perko.

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa "Osoite muuttuu" -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551 tai 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Nyt saatavana

Kurkijokelaisen vuosikerta 2007 pdf-muodossa 20 € (sis. alv 22 %) Vuosikerta pienessä tilassa, ei kerää pölyä. Kaikki sivut tietokoneella katseltavina. Vielä myynnissä myös vuosien 2004, 2005 ja 2006 Kurkijokelaisen vuosikerrat. Tiedostojen lukemiseen tarvitaan Acrobat Reader -ohjelma.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Eskon puumerkki

Yhteiskuvaan kokoontuimme tietenkin, jotta saatiin muisto vuoden 2007 vuosikokouksesta. Täytekakku pääsi myös kuvaan, väikkeitä seuraan kuulukaan.

Suomalaisen sukua koolla Loimaalla

Emilia o.s. Suomalainen ja Matti Väisänen muuttivat Jaakkimasta vuonna 1939 eli joitakin vuosia naimisiin menonsa jälkeen pienen Pertti-poikansa kanssa Kurkijoelle. Matti Väisänen oli syntynyt Saaren Kirjavalan kylässä. Perheeseen syntyivät myöhemmin Yrjö, Pekka ja Pirkko. Asutustila löytyi Loimaan Kauhanojalta, jonne rakennettiin siirtolais-talo vuonna 1947. Suomalaisen sukuseura vieraili tällä tilalla vuoden 2007 tapaamisensa aikana.

Suomalaisen sukuseuran jäsenet kävivät myös Suomen maatalousmuseo Sarasella.

Suomalaiset ovat perustaneet sukuseuransa viisi vuotta sitten. Se on nimeltään Suomalainen, suku Parikkalan Kirjavalasta ry. Jäseniä seurassa on 55. Sukuseuran viimekesäinen vuosikokous pidettiin Loimaalla, jossa se vieraili myös Matti Väisänen rakentamassa, nykyisin Yrjö ja Eila Väisänen omistamassa talossa.

Seura vieraili myös Suo-

men maatalousmuseo Sarasella. Muita tutustumispaikkoja olivat Alpo Jaakolan patsaspuisto ja AteljEEKoti Torville. Alpo Jaakolan äiti Helmi Sylvia o.s. Hämmäläinen oli syntynyt Kurkijoella. Hän nukkui pois Loimaalla tämän kuun 13. päivänä.

Viimekesäiseen sukutapaamiseen osallistui Eeva ja Emilia Aaltola, Leena ja Markus Gröhn, Sinikka Laamanen-Rasmus, Aino ja Markku Mikkola, Marja-Helena Niittumaa,

seuran esimies Lea ja Jorma Ojanne, Pipsa ja Sirkku Pellinen, Irma ja Kalevi Piispa, Sarita Podschivalow, Elma (o.s. Suomalainen Kurkijoen Mikrilästä) ja Ossi Puumi, Veikko Rasimus, Meeri Seppänen, Matti Suomalainen, Anita, Anna, Eila, Pekka, Pertti ja Yrjö Väisänen. Tänä vuonna sukuseura vieraili Visavuorella, jossa se tutustuu taiteilijaprofessori Kari Suomalaisen paviljonkiin ja Emil Wikströmin taiteeseen.

Uutta kirjallisuutta

Juuri joulukuksi ilmestyneen kirjan ”Viipurin piirin lottien YH ja talvisota” taustalla on opettaja Hilda Laasonen mittava työ Viipurin piirin lottatutkimuksessa. Hänen keräämistään materiaalista kirjan työstä joutse-nolainen Pentti Vuori.

Teoksessa paikallisosastomuistelut on käsitelty aak-

kosjärjestyksessä Antreasta Äyräpähän. Pentti Vuori on kirjoittanut paikallisosastoista ja valinnut tärkeimmät tapahtumat kirjaan. Hilda Laasonen itse on kirjoittanut Lotta Svärd -yhdistyksestä. Lottamuistelut on saatu lähinnä 1940-1990 -luvulta, ja jotkut ovat aivan viime ajoilta.

Hiitola-osiossa kerrotaan aluksi pitäjässä pidetystä Lotta Svärd Viipurin piirin järjestämistä lääkintä- ja muonituslottien iltakursseista lokakuun alussa 1939. Lisäksi osiossa kerrotaan joulun ajasta ja talvikuuksista lottien näkökulmasta. Teksti on kirjoitettu Hilja Paavilaisen muistelman mukaan. Hän toimi tuohon aikaan Lotta Svärd -yhdistyksen Hiitolan paikallisosaston puheenjohtajana.

P. P.

Tosi tarina Tiltusta

Jatkosodan aikana oli venäläisillä vahva radioasema, jolla se lähetti propagandaa Suomen aalloille. Radiossa puhuva nainen oli ristitty Tiltuksi. En muista, esittelikö hän itsensä, mutta hyvää suomea hän puhui. Meille sota-ajan lapsille se oli hyvin tuttua.

Papan ostama sotasaahevononkin sai nimen Tiltu. Pappa osti sen Sippolan kirkonkylästä Kuritun Einolta. Eino oli huutanut sen armeijan huutokaupasta. Tiltu oli iso, musta, mutta laihahavonen.

Kun vuonna 1942 Karjala vallattiin takaisin, oli kiire saada touot maihin myös

katikylässä. Tiltu ostettiin kyntöpariksi. Koska tallimme oli täysi: siellä oli jo kolme aikuista hevosta ja kaksi varsaa, niin ostohevon jätettiin sontakatokseen suojaan yöksi.

Olisiko ollut jo huhtikuuta, kun tultiin sanomaan, että siellä on pieni varsa ulkona? Sitä ihmeteltiin. Kukaan ei arvannut, että Tiltu voisi olla kantavana. Varsa ja emä vietiin sitten talliin. Varsa ei elänyt monta päivää. Olisiko se saanut kylmää, vai mikä sillä oli?

Kotiseudulle lähdettäessä hevoset ja tarpeet lastattiin junaan Utissa. Kun

touot oli tehty, niin alettiin katsoa, mistä saataisiin lautta rakennuksen korjaukseen. Järvisuon haasta kaadettiin tukkirunkoja, ja kahdella hevosella lähdettiin viemään niitä raamisahalle.

Oli jännää seurata, että oliko sahauskassa läpime-neissä tukeissa kranaatin-sirpaleita. Silloiset kuormat onnistuivat sikäli, ettei rautaa tukeista löytynyt. Olimme jo sahalla poisjähdössä, kun paikalle tuli Sipilän Viki. Hän sanoi: ”Anton, myy hevonen.”

Pappa alkoi tehdä hevoskauppaa. Yritin estellä kaupantekoa, kun kuormat oli vietävä kotiin. Pappa kes-

keytti minut ja sanoi: ”Älä poika puutu miesten asioihin.” Kun sitten tulimme Perhon kuorman päällä kotiinpäin, pappa huomasi, että olin allapäin kaupan johdosta. Hän selitti, ettei enää uskaltanut pitää Tiltua, koska sen syöminen oli niin huonoa. Se söi kaurat pussista, kun ei päässyt levittämään niitä pitkin tanteretta, mutta ruohon syönti oli vain näykkimistä, vaikka kesällä oli jo hyvä ruoho.

Tiltun tilalle ostettiin ruskea ruuna. Syyskesällä kuulumme huhuna, että Sipilä oli myynyt Tiltun eteenpäin. Uudella omistajalla se oli kuollut laiturilla. Mikä sille lie tullut? Suren se varsan kuolemaa? Sellainen oli Tiltun tarina.

Kalevi Hannola

JATKOA SIVULTA 1

kijokelaisuudesta, kun sisäiset ja ulkoiset ominaisuutemme väistämättä muuttuvat? Muutospaine kohdistuu myös kulttuuriin tapoihimme ja perinteisiin, kurkijokelaisiin tuoteisiin, murteeseen, elin- ja käytöstapoihin. Kaiken kaikkiaan heimotuntomerkimme muuttuvat, osin pakosta, osin vähitellen, ellei mitään tehdä.

Mauri Rastas kirjoittaa osuvasti nettisivuillaan: ”Karjalan kansa ei ole vielä hävinnyt. ”Vanha” Karjalan heimo, rippeet vain jäljellä, on hajallaan suurella Venäjänmaalla, ja ”uusi” Karjalan heimo on sekoitettuna Suomen muun väestön joukkoon. Heimojen väijäämätön sulautuminen ympäristönsä väestöön hävittää armotta kansallisesti heikomman osapuolen.”

Prof. Pentti Kosonen puolestaan valottaa muutoksen myönteistä puolta erään karjalaisseuran tapahtumassa pitämässään puheessa:

”On tunnettu tosiasia, että karjalaisväestön tulo uusille asuinsijoilleen saatiin aluksi aiheuttaa ristiriitaisiakin tunteita väestöryhmiä kesken, mutta vuosien saatossa yhteisymmä-

rys kasvoi ja kanssakäymisen tuli luonnolliseksi ja itsestään selväksi yhdessä elämiseksi. Karjalaisten paikkakuntalaisten nuorten väliset avioliitot vahvistivat tätä yhdessä elämistä, jossa kaukaisten geeniperintöjen sekoittuminen loi kaikin puolin entistä vahvempia uusia sukupolvia tähän maahan.

Tuon yhdessä elämisen oppiminen on tavallaan ollut myös molemminpuolisen sivistystason mittari. Ne, jotka tajusivat kanssamme kohdanneen yhteisen suuren onnettomuuden ja joilla oli henkistä kykyä tajuta, että syyllisiä syntyneeseen tilanteeseen oli turha etsiä karjalaisesta väestöstä tai paikkakunnan väestöstä, olivat viisaita ja sivistyneitä ymmärryksen sillanrakentajia.”

Jatkuu...

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Pettuleivän virttä laulava tyttö (310 000 euroa)
2. autoilijoita, vapaaehtoisvoimin
3. veren valkosolu
4. Pelastusarmeijan
5. amerikkalaisen Alexander Graham Bellin
6. Kajaanin linna, rakennettu 1604-66
7. huuhtaja
8. Seinäjoella
9. Toivo Kuula
10. Otto Wille Kuusinen

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Olkokatu 3, Loimaa
Avoimena: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

Erikoishammasteknikko MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ Ystie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com